

A11*

inicijativa za
ekonomska i
socijalna prava

O NAMA:

Inicijativa za ekonomska i socijalna prava A 11 je neprofitna, nestranačka i nevladina organizacija koja se bavi promocijom, unapređenjem i zaštitom ljudskih prava pripadnika i pripadnica ranjivih, marginalizovanih i diskriminiranih grupa, s posebnim fokusom na socijalnim i ekonomskim pravima.

Ciljevi Inicijative se ostvaruju aktivnostima kao što su:

- monitoring sprovođenja javnih politika, domaćih i međunarodnih propisa i preporuka ugovornih tela i međunarodnih organizacija;
- javno zagovaranje za unapređenje i punu primenu propisa kojima se štite fundamentalna ljudska prava;
- dokumentovanje i izveštavanje o slučajevima kršenja ljudskih prava;

- pružanje pravne pomoći i strateško zastupanje u slučajevima kršenja ljudskih prava;
- sprovođenje kampanja i edukativnih programa usmerenih na podizanje svesti i obrazovanje za ljudska prava;
- grassroot aktivizam.

U svom radu, organizacija se rukovodi načelima jednakosti, dostojanstva, solidarnosti, socijalne pravde, inkluzivnosti i rodne ravnopravnosti. Trenutno su nam u fokusu pitanja vezana za ostvarivanje ekonomskih i socijalnih prava interno raseljenih lica i Roma i Romkinja, a posebno pravo na adekvatno stanovanje i socijalnu zaštitu. Pored toga, Inicijativa A 11 bavi se pitanjima ekonomskog osnaživanja stanovnika i stanovnica neformalnih naselja.

*** Član 11, stav 1 Međunarodnog pakta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima:**

"Države članice ovog pakta priznaju pravo svakom licu na životni standard dovoljan za njega samog i njegovu porodicu, ubrajajući tu i dovoljnu hranu, odeću i smeštaj, kao i stalno poboljšanje njegovih uslova života. Države članice će preduzeti odgovarajuće mere radi obezbeđenja ostvarenja ovog prava i u tom cilju one priznaju bitan značaj slobodno izabrane međunarodne saradnje."

TEME ZA PERIOD JANUAR- DECEMBAR 2019. GODINE:

Podnet izveštaj KESKP

*Inicijativa za ratifikaciju
Opcionog protokola uz
MPESKP*

*Kriminalizacija
siromaštva: slučaj nosača
prtljaga na BAS*

*„Diskriminacija LGBTI u
ostvarivanju ekonomskih
i socijalnih prava“*

*Centar za socijalni rad u
Požarevcu prekršio Zakon
o zabrani diskriminacije*

*„Udružite se, učite jedni
od drugih, niste sami!“*

*Još jedna potvrda
diskriminacije Roma*

*„Kako prikupljamo
podatke o kršenju ljudskih
prava?“*

*„Niko bez krova, niko bez
podrške!“*

*Održana konferencija
„Dvadeset godina internog
raseljenja u Srbiji – iskustva i
lekcije za budućnost“ #IRL20*

*Objavljen priručnik „Kako
da ostvarite prava?“*

*A 11 audio podcast o
ljudskim pravima*

PODNET IZVEŠTAJ KOMITETU UJEDINJENIH NACIJA ZA EKONOMSKA, SOCIJALNA I KULTURNA PRAVA

Povodom razmatranja primene Međunarodnog pakta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima u Republici Srbiji, Inicijativa A 11 je, sa koalicijom organizacija civilnog društva i sindikata, Komitetu Ujedinjenih nacija za ekonomska, socijalna i kulturna prava podnela izveštaj o ostvarivanju prava iz Pakta. Cilj izveštaja bio je da Komitetu pruži informacije potrebne za formiranje liste pitanja koja će poslužiti kao osnova za predstojeću diskusiju Komiteta i Srbije o primeni Pakta.

Izveštaj ukazuje na diskriminatorno isključivanje romske dece iz mogućnosti da ostvare pravo na roditeljski dodatak, na diskriminaciju interno raseljenih Roma u pristupu pravu na adekvatno stanovanje, kao i na prepreke sa kojima se Romi i interno raseljena lica suočavaju u postupcima prijave prebivališta i boravišta, usled čega mnogima ostaju nedostupna prava iz Pakta. Budući da je država u svom izveštaju u potpunosti propustila da iznese podatke o četvorogodišnjem smanjenju penzija, izveštaj se osvrće i na proizvoljno umanjenje penzija i tendenciozno izbegavanje Ustavnog suda da odluči o ustavnosti propisa kojim su umanjivane penzije.

Izveštaj podseća da Srbija i dalje nije postupila po nekim od ključnih preporuka Komiteta za ekonomska, socijalna i kulturna prava iz prethodnog izveštajnog ciklusa, jer su i dalje na snazi odredbe o prekidima u primanju novčane socijalne pomoći, a stanje u oblasti socijalne zaštite dodatno je pogoršano umanjjenjem socijalnih davanja i uvođenjem prinudnog neplaćenog rada korisnicima socijalne pomoći. Najzad, izveštaj ukazuje zbog čega situacija u Srbiji nije u skladu sa obavezama koje proističu iz Pakta u pogledu ostvarivanja prava na rad, kolektivnih prava zaposlenih, prava na zdravlje, prava na stanovanje, kao i u pogledu pristupa besplatnoj pravnoj pomoći bez koje brojni pripadnici ranjivih grupa ne mogu da ostvare prava garantovana Paktom.

Pored Inicijative A 11, u pripremi izveštaja učestvovali su Centar za politike emancipacije, Clean clothes campaign, Centar živeti uspravno, Ekumenska humanitarna organizacija, Savez samostalnih sindikata Kragujevca, Ujedinjeni granski sindikati Nezavisnost, Institut za urbane politike, MS Platforma Srbije, Udruženje za radna prava žena – Roza, Savez samostalnih sindikata Vojvodine i Odbor za ljudska prava Niš.

Celokupan izveštaj, koji je dostupan samo na engleskom jeziku, možete preuzeti [ovde](#).
(30.8.2019.)

JOŠ JEDAN PRIMER KRIMINALIZACIJE SIROMAŠTVA: ROMI REGISTROVANI KAO NOSAČI PRTLJAGA ONEMOGUĆENI DA RADE NA BEOGRADSKOJ AUTOBUSKOJ STANICI

Romi koji su registrovani kao nosači prtljaga onemogućeni su od strane obezbeđenja Beogradske autobuske stanice (BAS) i policije da pristupe izmeštenim dolaznim peronima autobuske stanice.

Nosači prtljaga koji godinama rade na BAS registrovani su kao preduzetnici u Agenciji za privredne registre, dok pristup peronima plaćaju mesečnom kartom u iznosu od 1500,00 dinara. Međutim, od premeštanja dolaznih perona, njima je onemogućeno da kupe ove karte, a obezbeđenje im ne dozvoljava pristup dolaznim peronima uz obrazloženja da „Cigani ne mogu više da rade“.

Inicijativa A 11 se obratila direktoru BAS, gospodinu Mučibabiću, sa molbom da posreduje u rešavanju ovog problema, posebno imajući u vidu činjenicu da se potencijalno radi o slučaju rasne diskriminacije. Kako ni posle deset dana direktor BAS nije odgovorio na mejlove, niti na brojne telefonske pozive, A 11 Inicijativa je bila prinuđena da obavesti javnost o postupanju ove kompanije.

Aktivisti i aktivistkinje Inicijative A 11 prisustvovali su u petak 12. jula 2019. godine incidentu kada su policijski službenici B. i J. oterali jednog nosača sa obrazloženjem da mu je „neovlašćen pristup stanici“. Na pitanja aktivista i aktivistkinja Inicijative A 11 o razlozima za njihovo udaljavanje, dobijen je odgovor da se radi o sprovođenju naređenja, te da je prava adresa za rešavanje problema direktor BAS. Sledećeg dana, 13. jula 2019. godine, policijska službenica T. oduzela je kolica za prenos prtljaga jednom nosaču, izdavši mu potvrdu o oduzetim predmetima.

Nedopustiva je rasna diskriminacija Roma koji se na BAS bave prenosom prtljaga. Svakodnevni pritisci policijskih službenika i obezbeđenja BAS vode kriminalizaciji njihovog rada i siromaštva u kom žive i dodatno ih marginalizuju.

Ovim povodom, Inicijativa A 11 je podnela pritužbu Poverenici za zaštitu ravnopravnosti na osnovu koje je donela mišljenje kojom je utvrdila da je Beogradska autobuska stanica izvršila diskriminaciju pripadnika romske nacionalne manjine koji su radili na raznošenju prtljaga na ovoj stanici.

Više o ishodu ove inicijative ćete moći da pročitate u sledećem broju biltena Inicijative A 11.

OBJAVLJEN PRIRUČNIK „KAKO DA OSTVARITE PRAVA?“

U okviru projekta „Unapređenje lokalne integracije interno raseljenih lica putem poboljšano pristupa ekonomskim i socijalnim pravima“, koji se sprovodi uz podršku Visokog komesarijata Ujedinjenih nacija za izbeglice, objavljen je vodič za ostvarivanje ljudskih prava pod nazivom „Kako da ostvarite prava?“

Ova publikacija namenjena je za sve osobe, a posebno interno raseljena lica, kojima su potrebne informacije i pomoć u pristupu ličnim dokumentima, kao i prilikom ostvarivanja prava iz oblasti zdravstvene i socijalne zaštite, stanovanja, obrazovanja i rada i zapošljavanja.

Cilj vodiča je da pruži osnovne informacije o pravima i načinima ostvarivanja prava, uz poseban osvrt na situacije iz prakse koje građanima i građankama često mogu otežati pristup nekom od navedenih prava zbog nedovoljnog poznavanja pravila postupaka.

Priručnik možete preuzeti [ovde](#).

PANEL DISKUSIJA „DISKRIMINACIJA LGBTI U OSTVARIVANJU EKONOMSKIH I SOCIJALNIH PRAVA“

Inicijativa A 11 je, u okviru projekta Operacionalizacija ljudskih prava – od praktičnih politika do lokalnog nivoa, sprovedenog uz podršku Britanske ambasade u Beogradu, 19. marta 2019. godine organizovala panel diskusiju „Diskriminacija LGBTI u ostvarivanju ekonomskih i socijalnih prava“, imajući u vidu značaj ekonomskih i socijalnih prava za unapređenje položaja LGBTQI populacije u Srbiji i zemljama regiona. Tim povod su pozvani da učestvuju Jelena Čolaković iz organizacije Juventas iz Crne Gore, Marija Vuletić, aktivistkinja za LGBTI prava iz Bosne i Hercegovine, Janset Kalan, aktivistkinja za prava LGBTQI i trans osoba iz Turke, Dragana Todorović iz LGBTI ERA – Equal Rights Association for Western Balkans and Turkey i Ludo Swinnen iz organizacije East meets West.

Pored poteškoća u ostvarivanju ekonomskih i socijalnih prava sa kojima se suočavaju LGBTQI osobe u zemljama govornika i u regionu, na panel diskusiji je ukazano i na značaj uspostavljanja sistema podrške za LGBTI decu i mlade koji se autuju, kao i za članove njihovih porodica koje često moraju da se nose sa društvenom stigmom, diskriminacijom i nasiljem prema LGBTI osobama.

U pogledu preovlađujućih trendova u oblasti prava LGBTI osoba, ukazano je na to da su najugroženija prava na rad LGBTI osoba, kao i da je neophodno pridavanje većeg značaja položaju dece koja žive u istopolnim zajednicama, kao i njihovoj diskriminaciji. Pored toga, govorilo se i o značaju privatnog sektora za unapređenje stanja u oblasti ekonomskih i socijalnih prava LGBTI osoba, kao i da je radi unapređenja stanja u ovoj oblasti potrebno bolje povezivanje organizacija koje se bave LGBTI pravima i/ili ekonomskim i socijalnim pravima sa zajednicom, odnosno pojedincima koji se suočavaju sa problemima i diskriminacijom u ostvarivanju svojih prava.

Kako bi se promenila sadašnja situacija u ovoj oblasti, na kraju foruma, ukazano je na nekoliko koraka koje bi trebalo preduzeti:

- Unapređenje prijavljivanja slučajeva kršenja prava LGBTI osoba i njihove diskriminacije, kako bi se u svakom konkretnom slučaju zahtevala odgovornost onih koji krše prava;
- Zagovaranje za unapređenje stanja u ovoj oblasti bi trebalo unaprediti na taj način da se obezbedi zagovaranje uz primere iz prakse koje bi moglo da utiče na pozitivne promene u različitim oblastima od značaja za smanjivanje i iskorenjivanje diskriminacije LGBTI osoba;
- Posebnu pažnju posvetiti tome da je nivo na kom se ostvaruju prava LGBTI osoba najčešće lokalni, u samim lokalnim zajednicama u kojima LGBTI osobe žive, te da je neophodno podizati kapacitete organa javne vlasti na lokalnom nivou, kako bi oni adekvatnije radili u slučajevima koji se odnose na ostvarivanje prava LGBTI osoba;
- Ekonomsko osnaživanje LGBTI osoba je ključno za unapređenje i ostvarivanje i niza drugih ekonomskih i socijalnih prava, kako u Srbiji, tako i u zemljama regiona;
- Saradnja sa sindikatima i drugim pokretima na pitanjima koja su od zajedničkog interesa za ostvarivanje ekonomskih i socijalnih prava mogla bi da ima pozitivne efekte na promenu stanja u ovoj oblasti;
- U situaciji opšte erozije ekonomskih i socijalnih prava, neophodno je sagledati prostore za izgradnju savezništava koja će moći efikasnije da donesu promene u oblasti ekonomskih i socijalnih prava kako LGBTI osoba, tako i drugih građana i građanki.

Opširniju vest o panel diskusiji možete naći [ovde](#).

Praktikum za ekonomska i socijalna prava:

Inicijativa A 11 je 2019. godine u saradnji sa Pravnim fakultetom Univerziteta Union organizovala Praktikum za ekonomska i socijalna prava. Više detalja o praktikumu možete pronaći [ovde](#).

Audio podcast o ljudskim pravima

Inicijativa A 11 pokrenula je seriju intervjua o temama koje se odnose na ostvarivanje ljudskih prava u Srbiji. Epizode koje su do sada snimljene dostupne su na [podcastu Inicijative A 11](#) i na sajtu [Podcast.rs](#), a nove epizode su u pripremi.

„UDRUŽITE SE, UČITE JEDNI OD DRUGIH, NISTE SAMI!“, PRIRUČNICI ZA BORBU: PRAVO NA STANOVANJE I RAD

Izvor: masina.rs

Priručnike za inicijative u zajednici „Niko bez doma!“ i „Ko radi rad?“ predstavili na panelu održanom autorka priručnika Ana Vilenica, Miloš Vučković, urednik portal Radnik.rs i Aleksa Petković, aktivista Združene akcije Krov nad glavom i Ne davimo Beograd.

Priručnici sumiraju aktivistička znanja nastala u različitim kontekstima i borbama za pravo na stanovanje i pravo na rad.

Oba priručnika se sastoje iz tri dela: prvi objašnjava pojedine uzroke stambenih problema („Niko bez doma!“), odnosno poteškoće vezane za rad („Ko radi rad“) u podstandardnim naseljima; drugi opisuje „taktike i metode za samoorganizovanje u borbi za adekvatno stanovanje“; a treći predlaže alternative.

Deo priručnika je zasnovan na razgovorima sa ugroženima nastalim tokom terenskog rada, dok se drugi bazira na iskustvima lokalnih i internacionalnih organizacija.

Priručnici su nastali u okviru projekta „Listen, Learn, Act: Collaborative for Roma Inclusion“, koji Inicijativa za ekonomska i socijalna prava – A11 realizuje uz podršku Međunarodnog centra Olof Palme.

Opširniju vest o događaju i publikaciji možete naći [ovde](#).

KAKO PRIKUPLJAMO PODATKE O KRŠENJIMA LJUDSKIH PRAVA?

Inicijativa A 11 objavila je priručnik „Kako prikupljamo podatke o kršenju ljudskih prava?“, namenjen aktivistima i aktivistkinjama za zaštitu ljudskih prava, organizacijama civilnog društva i svima onima koji rade „na terenu“ – pojedincima koji su u svakodnevnom kontaktu sa korisnicima čija su ljudska prava ugrožena.

Za uspešnu zaštitu ljudskih prava neophodno je, između ostalog, posedovati čvrste dokaze za vođenje sudskih ili parasudskih postupaka ili imati dovoljno informacija koje će biti relevantne i aktuelne kako bi se koristile u zagovaračkim kampanjama, bilo pripremom izveštaja i drugih materijala, bilo na neki drugi način.

Zbog toga je rad na zaštiti i unapređenju ljudskih prava tesno povezan sa korišćenjem različitih tehnika za prikupljanje podataka o povredama ljudskih prava ili o stanju zaštite prava u određenoj oblasti. Od prava deteta, preko migrantske krize – kojoj je Srbija svedočila, sve do pitanja diskriminacije osoba sa invaliditetom ili položaja drugih marginalizovanih grupa, organizacije koje se bave zaštitom ljudskih prava koriste različite metode kojima se prikupljaju podaci. Ovi podaci se kasnije koriste za unapređenje rada na zagovaranju za puno poštovanje standarda ljudskih prava koji su sadržani kako u Ustavu i drugim propisima, tako i u međunarodnim ugovorima kojima se garantuju ljudska prava.

Ovaj priručnik je nastao u okviru projekta „Unapređeno zagovaranje organizacija civilnog društva za ekonomska i socijalna prava migranata u Srbiji“, koji je Inicijativa A11 sproveda u partnerstvu sa organizacijom Pomoć za izbeglice u Srbiji (RAS Srbija) i uz finansijsku podršku Oxfam Italija.

Priručnik je namenjen organizacijama civilnog društva i svima koji rade sa osobama čija su ljudska prava ugrožena, sa namerom da bude podsetnik za rad i da njegova praktična upotreba utiče na unapređenje prikupljanja podataka o ostvarivanju prava izbeglica, migranata, tražilaca azila i svih onih čija su ljudska prava ugrožena.

Priručnik možete preuzeti [ovde](#).

ODRŽAN SKUP PODRŠKE BESKUĆNICIMA I BESKUĆNICAMA „NIKO BEZ KROVA, NIKO BEZ PODRŠKE!“

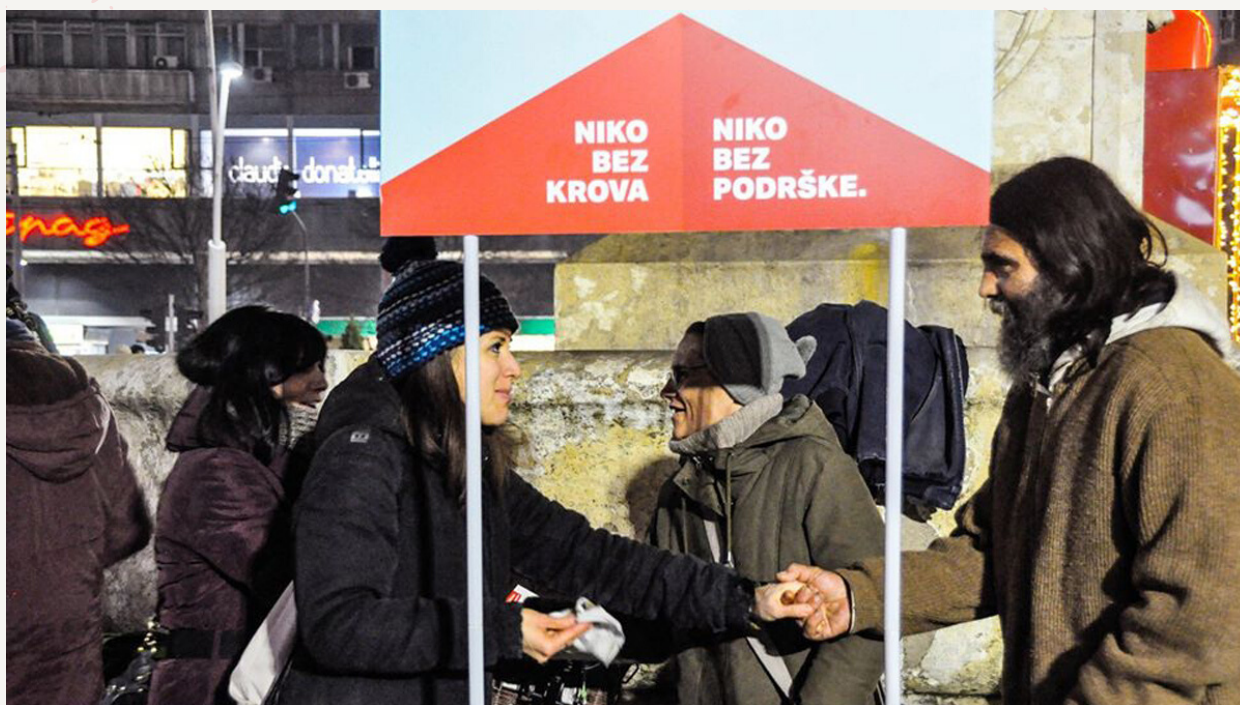
Lice Ulice, ADRA Srbija i A 11 – Inicijativa za ekonomska i socijalna prava su u subotu 7. decembra 2019. godine održali skup podrške beskućnicima i beskućnicama pod nazivom „Niko bez krova, niko bez podrške“.

Cilj događaja je bilo podizanje svesti građana o problemima sa kojima se beskućnici i beskućnice susreću naročito tokom zimskih meseci, kao i prikupljanje pomoći u vidu zimske odeće, higijenskih proizvoda i konzervirane hrane. Veliki broj građana i građanki se odazvao našem pozivu i tokom čitave večeri svraćao na štand i donosio pomoć namenjenu beskućnicima i beskućnicama. Građani i građanke su uz čaj i muziku imali priliku i da se informišu o najčešćim problemima sa kojima se naši sugrađani i komšije bez krova nad glavom suočavaju, kao i o načinima na koje ubuduće mogu da im pomognu.

Muzičku podršku tokom događaja pružili su nam BeGe Fank, Đani Armani, Kristijan Selimi i Šlager Majstor.

Ideja za događaj nastala je zbog toga što u Srbiji raste broj osoba koje svaki svoj dan i noć provode u privremenim smeštajima i na ulici, a zvanične statistike ne uspevaju ni da utvrde razmere ovog problema. Prema poslednjem popisu navodi se da je u Srbiji registrovano 445 primarnih beskućnika i beskućnica, koji nemaju krov nad glavom, a nezvanične procene govore o najmanje tri puta većem broju.

I pored uspešno održanog događaja i velike količine prikupljene pomoći podsećamo na činjenicu da u Beogradu nema zvaničnog skloništa namenjenog isključivo beskućnicima i beskućnicama, niti sveobuhvatne socijalne podrške za osobe koje se nađu u stanju beskućništva.

PREDSTAVLJENA INICIJATIVA ZA RATIFIKACIJU OPCIONOG PROTOKOLA UZ MEĐUNARODNI PAKT O EKONOMSKIM, SOCIJALNIM I KULTURNIM PRAVIMA

A 11 – Inicijativa za ekonomska i socijalna prava je, 1. aprila 2019. godine, na Osmoj sednici Saveta Vlade Republike Srbije za praćenje primene preporuka mehanizama Ujedinjenih nacija za ljudska prava predstavila inicijativu za potpisivanje i ratifikaciju Opcionog protokola uz Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima. Inicijativa je **predstavljena Kancelariji za ljudska i manjinska prava, kao i nadležnim ministarstvima – Ministarstvu pravde, Ministarstvu spoljnih poslova i Ministarstvu za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja**, kao i drugim državnim organima, nezavisnim institucijama za zaštitu ljudskih prava i organizacijama civilnog društva članicama Saveta.

Opcioni protokol uz Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima je usvojen 10. decembra 2008. godine, stupio na snagu 5. maja 2013. godine, a od tada ga je 49 zemalja potpisalo, a 25 i ratifikovalo. Ovaj dokument važan je utoliko što omogućava pojedincima ili grupama da podnose predstavke Komitetu Ujedinjenih nacija za ekonomska, socijalna i kulturna prava u slučajevima kada smatraju da su im povređena prava sadržana u Paktu, a prethodno su iscrpli sve nacionalne pravne lekove. Usvajanje Opcionog protokola predstavlja **istorijsku prekretnicu u UN sistemu zaštite ljudskih prava** utoliko što je njime izjednačen status podnosilaca predstavki koje se odnose na zaštitu ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava sa podnosiocima predstavki u vezi sa kršenjem građanskih i političkih prava.

Republika Srbija nije potpisala, niti ratifikovala ovaj dokument kojim se dodatno štite ekonomska i socijalna prava građana i građanki, pa je Inicijativa A11 krajem 2018. godine Kancelariji za ljudska i manjinska prava uputila inicijativu za potpisivanje i ratifikaciju Opcionog protokola.

Po predavljanju inicijative i ukazivanja na koristi za unapređenje sistema zaštite ekonomskih i socijalnih prava koje bi donela ratifikacija ovog dokumenta, Kancelarija za ljudska i manjinska prava najavila je otvaranje dijaloga između nadležnih ministarstava i organizacija civilnog društva o potrebi ratifikacije Opcionog protokola.

Kratak dokument o tome šta građanima i građankama Srbije donosi potpisivanje i ratifikacija Opcionog protokola uz Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima možete pronaći **ovde**.

*** Član 11, stav 2 Međunarodnog pakta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima:**

"Države članice ovog pakta, priznajući osnovno pravo koje ima svako lice na zaštitu od gladi, doneće pojedinačno ili kroz međunarodnu saradnju potrebne mere, uključujući tu i konkretne programe:

(a) za poboljšanje metoda proizvodnje, očuvanja i podele prehrambenih proizvoda kroz puno korišćenje tehničkih i naučnih znanja, kroz širenje vaspitnih principa o ishrani, razvitak ili reformu agrarnih sistema tako da obezbede što je moguće bolje osposobljavanje i korišćenje prirodnih bogatstava;

(b) za obezbeđenje pravične raspodele svetskih prehrambenih bogatstava u odnosu na potrebe, vodeći računa o problemima koji se postavljaju kako u zemljama uvoznicama tako i u zemljama izvoznicama prehrambenih proizvoda."

ODRŽANA KONFERENCIJA „DVADESET GODINA INTERNOG RASELJENJA U SRBIJI – ISKUSTVA I LEKCIJE ZA BUDUĆNOST” #IRL20

Inicijativa A11 je, uz podršku kancelarije Visokog komesarijata za izbeglice Ujedinjenih nacija u Srbiji (UNHCR), organizovala razgovor povodom obeležavanja dvadeset godina internog raseljenja u Srbiji. Cilj događaja bio je da se sagleda položaj interno raseljenih lica u Srbiji sa stanovišta dostupnosti ekonomskih i socijalnih prava. Kao jedan od glavnih izazova izdvojen je položaj Roma, kao najugroženije grupe raseljenih lica u Srbiji, posebno u pogledu uslova života u neformalnim naseljima.

Nakon uvodnog dela u kom je govorio Danilo Čurčić, programski koordinator Inicijative A 11, Hans Friedrich Schodder, šef predstavništva UNHCR-a u Srbiji, naglasio je kako je prošle godine obeleženo i 20 godina od usvajanja Vodećih principa UN o internoj raseljenosti i da, uprkos tome što su oni služili kao inspiracija mnogim nacionalnim dokumentima, problemi i dalje postoje, pogotovo u oblastima stanovanja, zapošljavanja i pristupa obrazovanju. Takođe, naveo je i to da je potrebno saslušati i pitati Rome o tome šta oni vide kao rešenje.

Sawsan Zaher, zamenica direktora i koordinatorka odeljenja za ekonomska i socijalna prava nevladine organizacije Adalah, predstavila je probleme raseljenih pripadnika palestinske manjine u Izraelu. Pored toga, navela je nekoliko primera strateških slučajeva koje organizacija Adalah vodi pred izraelskim sudskim telima. Kao naročito važne izdvojila je slučajeve sela koje su pratili tokom deset godina, a koja su imala probleme sa pristupom vodi, kao i slučaj nasilnog rušenja sela i iseljavanja lica koja u njima žive. Brojne peticije i predstavke koje je ova organizacija podnosila izraelskim sudovima odbijene su uz obrazloženje da je to pitanje politike u koje sudski organi ne bi trebalo da se mešaju. Izlaganje Sawsan Zaher podstaklo je diskusiju medju učesnicima od kojih je većina predstavnika bila iz organizacija civilnog društva i državnih institucija.

Kao glavni zaključak razgovora, istaknuto je koliko je važno da javne politike budu u skladu sa standardima ljudskih prava i da obaveze država koje se odnose na poštovanje ljudskih prava moraju prožimati sve odluke na nacionalnom i lokalnom nivou, kao i da je prilikom kreiranja politika i odluka neophodan poseban osvrt na položaj najugroženijih građana i građanki.

Nakon diskusije, održana je projekcija dokumentarnog filma o poslednjem kolektivnom centru „Salvatore“ u Bujanovcu, u kojem žive Romi i Romkinje raseljeni sa Kosova 1999. godine. Na kraju događaja otvorena je izložba fotografija pod nazivom „Interno raseljenje u očima deteta“, koje su snimila deca iz neformalnog kolektivnog centra „Stara škola“ u Beogradu.

JOŠ JEDNA POTVRDA DISKRIMINACIJE ROMA U NIŠU

Posle prikupljanja dodatnih dokaza o diskriminaciji, A 11 – Inicijativa za ekonomska i socijalna prava, podnela je Poverenici za zaštitu ravnopravnosti pritužbu protiv taksi udruženja koje odbija da prevozi Rome i Romkinje u Nišu. Pre podnošenja pritužbe, mediji su preneli tekst koji je prvobitno objavljen na društvenim mrežama i u kome su sadržani delovi Pravilnika o radu jednog od niških taksi udruženja i u kome su date instrukcije za uskraćivanje prevoza Romima i Romkinjama u tom gradu. U pomenutom Pravilniku se, pod odeljkom „Pozivi koji nisu uredu“, navodi da Romi nisu poželjne mušterije i objašnjava čitav niz koraka koje treba preduzeti u slučajevima kada Romi i Romkinje pokušaju da zaustave ili pozovu taksi u ovom gradu.

Kako bi dokazala postojanje diskriminacije Roma i Romkinja u korišćenju taksi prevoza, Inicijativa A 11 sprovela je situaciono testiranje u Nišu. Budući da testerima romske nacionalne pripadnosti nije pružena usluga prevoza od strane taksi udruženja čije postupanje je testirano, dok je u istoj situaciji prevoz pružen licima koja nisu Romi, potvrđeni su navodi o diskriminatornom postupanju taksi prevoznika i pribavljeni dodatni dokazi neophodni za vođenje postupaka za zaštitu od diskriminacije.

Inicijativa A 11 će nastaviti da vrši situaciona testiranja i proverava poštovanje antidiskriminacionih propisa taksi udruženja koja posluju u Nišu.

CENTAR ZA SOCIJALNI RAD U POŽAREVCU PREKRŠIO ZAKON O ZABRANI DISKRIMINACIJE ZBOG POZIVANJA NA ODGOVORNOST INTERNO RASELJENIH ROMA KOJI SU TRAŽILI ZAŠTITU OD DISKRIMINACIJE

Poverenik za zaštitu ravnopravnosti doneo je mišljenje po pritužbi Inicijative A11, kojim je utvrđeno da je Centar za socijalni rad u Požarevcu izvršio akt diskriminacije tako što je pozivao na odgovornost osobe koje su zatražile zaštitu od diskriminacije.

Naime, Inicijativa A11 podnela je pritužbu jer je tokom terenske posete u Uzun Mirkovoj ulici u Požarevcu, gde u socijalnim stanovima živi 21 porodica interno raseljenih lica romske nacionalnosti, uočeno da veliki broj ljudi ima problem sa postupanjem centra za socijalni rad. Stanovnici su se zaposlenima u Inicijativi A 11 požalili kako CSR Požarevac odbija da primi njihove zahteve, usled čega nisu u mogućnosti da ostvare svoja prava, te da se ti postupci uglavnom okončavaju usmenim obaveštavanjem da nemaju pravo da podnose zahteve. Okolnost da se pristup pravu na socijalnu zaštitu uskraćuje grupi lica sa zajedničkim ličnim svojstvima – interno raseljenim Romima – ukazivala je na diskriminatornu praksu, zbog čega je podneta pritužba Povereniku za zaštitu ravnopravnosti.

Međutim, tokom trajanja postupka po pritužbi, suprotno zabrani pozivanja na odgovornost, CSR Požarevac pozvao je lica koja je Inicijativa A 11 predložila kao svedoke i saslušavao ih na okolnosti koje su predmet postupka pred Poverenikom. Zapisnik o njihovom saslušanju dostavljen je Povereniku kao tobožnji dokaz o nediskriminatornoj praksi. Povodom ove okolnosti, Poverenik za zaštitu ravnopravnosti je u mišljenju konstatovao da „izjave nisu uzete u okviru upravnog postupka na koji je Centar ovlašćen... (O)čigledno je da u zapisnik nije uneto samo slobodno izlaganje stranaka, već i da su im tendenciozno postavljana pitanja“. U mišljenju je istaknuto i da dostavljene izjave „pre ostavljaju utisak postojanja straha saslušavanih lica od organa javne vlasti koji ih ispituje povodom izjava datih u postupku za zaštitu od diskriminacije, nego o slobodnom i neometanom izlaganju građana i građanki“...

... Iako je u delu postupka koji se odnosio na viktimizaciju svedoka utvrđena povreda zakona, ističemo da u odnosu na deo postupka koji je bio povod za podnošenje pritužbe, odnosno okolnost da CSR Požarevac odbija prijem i postupanje po zahtevima interno raseljenih Roma u Požarevcu, Poverenik za zaštitu ravnopravnosti nije mogao da utvrdi da li je došlo do povrede prava. Inicijativa A11 smatra da ovakva okolnost nije smela ostati „neutvrđena“, posebno imajući u vidu pravilo o teretu dokazivanja u postupcima za zaštitu od diskriminacije i činjenicu da Centar za socijalni rad Požarevac, osim protivzakonitog saslušavanja svedoka, nije dostavio niti jedan dokaz u prilog tome da nije izvršena diskriminacija. Pored toga, još jedna okolnost koja se desila nakon podnošenja pritužbe jeste da su gotovo svi stanovnici ovog neformalnog naselja ostvarili ili su u procesu ostvarivanja prava na novčanu socijalnu pomoć, te očekujemo da će doći do punog ostvarenja prava na socijalnu zaštitu ove grupe lica.

Na kraju, u mišljenju je preporučeno da CSR Požarevac u roku od 30 dana uputi izvinjenje osobama koje je saslušavao na okolnosti podnošenja pritužbe, da održi obuku za zaposlene na temu diskriminacije interno raseljenih osoba, kao i da ubuduće ne preduzima diskriminatorne radnje. Centar za socijalni rad u Požarevcu je nakon prijema mišljenja, a u kontaktu sa Inicijativom A11, dogovorio da predstavnici ove organizacije sprovedu obuku zaposlenima u tom centru za socijalni rad na temu jednakosti i zabrane diskriminacije. Inicijativa A11 je u dogovoru sa CSR Požarevac 25. juna 2019. godine sprovedla trening na temu zabrane diskriminacije

POJAČANJA U REDOVIMA INICIJATIVE A 11

Tokom 2019. godine, tim Inicijative A 11 je osnažen i oplemenjen dolaskom troje novih kolega, posvećenih boraca za ljudska prava. To su Nađa Marković na poziciji pravne savetnice, Jana Vujić na poziciji saradnice za zagovaranje, i Nikola Kovačević na poziciji pravnika. Njihovo zalaganje je već umnogome doprinelo Inicijativi A 11 u borbi za ostvarivanje prava najranjivijih grupa u našem društvu, a nadamo se da ćemo ubuduće zajedničkim snagama celog tima uspeti da pokrenemo procese kojima će se osigurati da ekonomska i socijalna prava u Srbiji postanu prava prvog reda.

PREPORUKE INICIJATIVE A 11

Ukoliko biste želeli dodatno da se informišete o temi ostvarivanja ekonomskih i socijalnih prava, preporučujemo vam da slušate i čitate:

- Podcast Centra za pravo ljudskih prava Eseks Univerziteta (UK), u kom Koldo Casla i Judith Bueno de Mesquita diskutuju o ljudskim pravima u doba COVID-19;
- Ruggie, John Gerard, *Just Business: Multinational Corporations and Human Rights (Norton Global Ethica Series)*, W. W. Norton, 2013;
- Van Zyl Smit, Dirk and Appleton, Catherine, *Life Imprisonment: A Global Human Rights Analysis*, Harvard University Press, 2019.

